ארבעה מחוסרי כפרה פרק שני כריתות ט.

מסורת הש"ס

לכם הקפציו. במקצת ולא כל הקרבנותיכם ומיהו עולה מסתבר דמכשרת דכולה כליל: **מילה ועבילה והרצאת דמים.** מפרש לקמן: **והקריבו.** נכי עולת העוף דנדבה נזיקא: **והקריב.** משמע קרבן שלם: **כל הפה היוצאים.** בשעת ילידתן מלו: **כדמיך.** כל פסח ודם מילה: **הרצאת דמים.** זריקת דמים על המזבח: **וכי יגור אתכם גר וגו' לדורותיכם.** פע"ג לגיכת מקרא: **גרוך שיברים רובצ דיבר לקיבו.** דלכתיבנה בית המקדש יבוא קן לתמרי לעיל מלרק קרבן וקרבן כפתות מרובע לא אפשר: כפתות מרובע כדתמרינן בתמני' דעמדו קיון ברבעתם אבל פחות לא אפשר: **מפני הקנה.** שלא יהנה ממנו: **גר סוכה.** שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים כגון נעמן: **עובד מלאכה בשבת בעלמו.** בדבר שאבד כיוצא בו ממונו של מועד: **כיוצא בו כ"ש.** אוכל נפש (כ"ה): **מתני' שבועת העדות.** קרבן עולה ויורד: **שבועת הפקדון.** שם: **גמ'** (ו) מדאמר למיכתב על הטעמו ולימתוי לתמוי מעלית הרבה: **ונפלה לו מהעלתו אבר מעל.** לכי הדר כתיב תו כ' ימימי מעל כר מכ' ימימי קמאי לעשות מזיד כשוגג: **וימאס כ' אפשוס.** בע"כ יפלו שלשתן ע"פ הדיבור: **ופפיים עברו ונעשו.** היינו מזיד לתין עונש שלא על המזיד: **כ"ש.** מע"ג דפשוטו דעלמא מעמא תינוק ושוגג ומזיד פתוטה דמזיד ולאו מדמייתי קרבן עלה ס"מ דשוגג הוא מידי דהוה אכל המורה לרוב קרבנות על השגגה הן כתין לכפי כתיב פתע דהוי שוגג לגלות ו) עליה **דפתוטה: כגון.** כגל המכיתין עולה ויורד שכשותה פרשה כגון מעמא מקרא ושבועת בטוי לכתיבי בהו כ) **שבועת העדות: לעשות מזיד כשוגג וכו' עיקר קרא כמזיד כתיב.** לכתיב (ויקרא ה, יז) בקונט תסיס והיינו מלקות ואין מלקות אלא במזיד ועליה קאמר הכיון שת אשמו ומו למה לי ונפלה לו מחטאתו לרבות מזיד: **אלא לימא לעשות שוגג כמזיד.** למהו דיוקא למזיד מנלן ולא משוגג קא משמע לן ונפלה לו מחטאתו אבר מעל דלמכי כתיב מעל מרבע ומימי מרי למילף קרבן אחד מל עבירות הרבה ומרי לעשות שוגג כמזיד: **בשלמא אחת.** פלוגתה קדוש החודש (ר"ה כא.) ומפרש בגמרא (שם כב.) משום דקסבר אין מקדשין את החדש אלא בעדים הבאין ביום ל' ואין עדים באין אלא ביום שלשים ואחד ומשום הכי לא מיתוקמא אלא בשוגג ומזיד ביום ל' ולא בשוגג ומזיד ביום ל"א: **אלא מיבעי ליה לשוגג ומזיד.** דמשמע ליה דשוגג ומזיד ביום ל"א לא מיתוקמא אלא בשוגג ומזיד ביום ל' ולא בשוגג ומזיד ביום ל"א: **מתני'** (ז) **אלו מביאין על הזדון והשגגה.** בכל מקום שנאמר בהן יצידה כמו באלם: **המפלה.** מנלל. ולפי שנתקללקלה צורתו ושפיר מריקם: **כראשר** בפרק גיד הנשה (חולין קלז:) **כראשר** כי עיני כל: **שיפי ובנו.** אי שליא. ואין שליא בלא ולד אלא שנתעבר והיינו מחזיר. **שהוציא החיה אברים אברים.** מאי וכן שפחה פשיטא דהא איתקיש: **הני מילי בזכר שפחה בן באשה.** כגון עשה שלא הזמן ניקבו: ואין יודע אלא ישראל או יקבו: אי יפוי איתיה אינו נאכל בזמן שהלכי זו למודה או לעבוד האיל יכול להתנות אבל אם היו שתיהן עומדות נאכן מביאות קרבן ונאכל הכתנו לה אחת מהלתי חד קרבן קצין וחדאי חד קרבן ולעולה. מיהני ודאי בלא הנאי מלעבוד הוא: **והשאה העיף שנאכל מביאין** (ג) **דמים בי מה אתם עולה מנחה ח"ל באשר תעשו כן יעשה מה אתם מיני דמים אף הם מיני דמים אי מה אתם עולה ושלמים אף הם עולה ושלמים ת"ל** [2]**ככם** [3] **כגר יהיה לכם הקשתיו ולא** [4] [5]**(לדבר אחר) לקרבנותיכם רבי אומר ככם כאבותיכם מה אבותיכם לא** [6]**נכנסו לברית אלא בטילה וטבילה והרצאת דם אף הם לא יכנסו לברית אלא בטילה וטבילה והרצאת דמים** [7] **להביא פרידה אחת א"א שלא מצינו בכל התורה כולה: לא אמרו קן אלא להקל עליו: ולא והתניא** [8]**והקריבו מה ת"ל לפי שנאמר בתורים** [9]**והקריב שומע אני האומר הרי עלי עולת העוף לא יפתות משני פרידין ת"ל והקריבו** [10]**אפי' פרידה אחת חובה מיהא לא אשכחן והאיכא יולדת דמתיא בן יונה או תור לחטאת משום דאיכא כבש בהדה אמר מר מה יכול שאני מרבה אף** [11] **מנחת. (ו)** פירוש מנחת נסכים שהיא כולה **לפיושי: ת"ל** בכם בנר. מלי למימר כלענין השתא נעוף מיתמעטי (ב) **דכתיב** בי מוליים היו כל העם. פירוש שמלו עלמם ביציאתם ממלרים ופע"פ שאותן שהיו יוצאים כימי מכרהם לא מלו תומם ביציאת מלרים (ג) מ"מ מעיקרא כשמלו עלמן מלו ליכנס בברית המקום ולילבל משאר לומות וגם כי עתה טבלו: **וישלח את נערי בני ישראל** דעלו עולות. ותע"ג דפליגי התם בפרק המולל (יבמות מח:) דקאמר רבינסי בן אמתך בן מוסב אפי' בקונט, שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ומחלל שבת כעובד כוכבים והכא קאמר בר מוסב עשה מלאכה לכן ת"ל להניח מיירי לענין שלא לעשות מלאכה עבור רבו אבל לעלמו ארי (פסק) מכלן פסק ר"י שמותר להניח לעובד כוכבים לעשות מלאכתו בשבת בשבת עבור עלמו (ס):

יכול ויבא

(לפושים: ת"ל בכם בנר. מלי למימר כלענין השתא נעוף מיתמעטי (ב) **דכתיב** בי מוליים היו כל העם. פירוש שמלו עלמם ביציאתם ממלרים ופע"פ שאותן שהיו יוצאים כימי מכרהם לא מלו תומם ביציאת מלרים (ג) מ"מ מעיקרא כשמלו עלמן מלו ליכנס בברית המקום ולילבל משאר לומות וגם כי עתה טבלו: **וישלח את נערי בני ישראל** דעלו עולות. ותע"ג דפליגי התם בפרק המולל (יבמות מח:) דקאמר רבינסי בן אמתך בן מוסב אפי' בקונט, שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ומחלל שבת כעובד כוכבים והכא קאמר בר מוסב עשה מלאכה לכן ת"ל להניח מיירי לענין שלא לעשות מלאכה עבור רבו אבל לעלמו ארי (פסק) מכלן פסק ר"י שמותר להניח לעובד כוכבים לעשות מלאכתו בשבת בשבת עבור עלמו (ס):

יכול שאני מרבה אפי' מנחה. (ה) פירוש מנחת נסכים שהיא כולה **לפושים: ת"ל** בכם בנר. מלי למימר כלענין השתא נעוף מיתמעטי (ב) **דכתיב** בי מוליים היו כל העם. פירוש שמלו עלמם ביציאתם ממלרים ופע"פ שאותן שהיו יוצאים כימי מכרהם לא מלו תומם ביציאת מלרים (ג) מ"מ מעיקרא כשמלו עלמן מלו ליכנס בברית המקום ולילבל משאר לומות וגם כי עתה טבלו: **וישלח את נערי בני ישראל** דעלו עולות. ותע"ג דפליגי התם בפרק המולל (יבמות מח:) דקאמר רבינסי בן אמתך בן מוסב אפי' בקונט, שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ומחלל שבת כעובד כוכבים והכא קאמר בר מוסב עשה מלאכה לכן ת"ל להניח מיירי לענין שלא לעשות מלאכה עבור רבו אבל לעלמו ארי (פסק) מכלן פסק ר"י שמותר להניח לעובד כוכבים לעשות מלאכתו בשבת בשבת עבור עלמו (ס):

יכול שאני מרבה אפילו מנחה ת"ל כן תניא אידך יעשה אשה ריח ניחוח לה' שומע אני כל שעולה לאשים אפילו מנחה ת"ל באשר תעשו כן יעשה מה אתם עולה ושלמים אף הם מיני דמים אי מה אתם עולה ושלמים אף הם עולה ושלמים ת"ל [2]ככם [3] כגר יהיה לכם הקשתיו ולא [4] [5](לדבר אחר) לקרבנותיכם רבי אומר ככם כאבותיכם מה אבותיכם לא [6]נכנסו לברית אלא בטילה וטבילה והרצאת דמים [7] להביא פרידה אחת א"א שלא מצינו בכל התורה כולה: לא אמרו קן אלא להקל עליו: ולא והתניא [8]והקריבו מה ת"ל לפי שנאמר בתורים [9]והקריב שומע אני האומר הרי עלי עולת העוף לא יפתות משני פרידין ת"ל והקריבו [10]אפי' פרידה אחת חובה מיהא לא אשכחן והאיכא יולדת דמתיא בן יונה או תור לחטאת משום דאיכא כבש בהדה אמר מר מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא כו' בשלמא מילה דכתיב [5]כי מולים היו כל העם היוצאים אי נמי מהכא [6]ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי וגו' הרצאת דמים [7] דכתיב [8]וישלח את נערי בני ישראל אלא טבילה מנלן דכתיב [9]ויקח משה [10] חצי הדם ויזרק על העם [11]ואין הואה בלא טבילה [12]אלא מעתה האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים אמר רב אחא בר יעקב [13]וכי יגור אתכם גר [14] אשר בתוככם הלכה כר"ש [15]וגו' ת"ר [16]גר בזמן הזה צריך שיפרוש רובע לקינו אש"ס כבר נמנה עליו רבן יוחנן בן זכאי ובטלה מפני התקלה אמר רב אידי בר גרשום אמר רב אדא בר אהבה הלכה כר"ש ואיכא דמתני לה על הדא דת"ר [17]גר תושב [18] מוהר לעשות מלאכה בשבת לעצמו ושבת בישראל בחולו של מועד ר"ע אומר בישראל בי"ט ר' יוסי אומר גר תושב עושה [19] בשבת לעצמו בישראל בחול [20] רש"א אחד גר תושב ואחד [עובד כוכבים] עבד ואמה התושבים עושין מלאכה בשבת לעצמן בישראל בחולי: **מתני'** [21]אלו מביאין על הזדון בשוגג **הבא** על שפחה וניר שנטמא ושבועת העדות ושבועת הפקדון [22]חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה [23]וחמשה מביאין קרבן עולה ויורד אלו מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה **הבא** על שפחה ביאות הרבה [24]וניר שנטמא טומאות הרבה: **גמ'** הבא על השפחה מנלן דת"ר [25]וכפר עליו הכהן באיל האשם [26] על חטאתו אשר חטא מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה [27](באיל האשם) ונפלה לו מחטאתו אשר חטא [28]לעשות מה [29](שוגג כמזיד): ניור שנטמא: מנלן [30] דכתיב [31]וכי יטמת מת עליו בפתע פתאום פתע זה שוגג וכן הוא אומר [32]אם בפתע בלא איבה הדפו פתאום זה אונס וכן הוא אומר [33]ויאמר ה' פתאום אל משה [34] תניא אידך "פתאום זה [35]מזיד וכן הוא אומר [36]ערום ראה רעה ונסתר ופתאים עברו וענשו נכתוב קרא פתאום כשמשו שוגג ומשמע מזיד ומשמע אונס [37] מזיד ואונס כדאמר ומשמע נמי שוגג דכתיב [38]פתי יאמין לכל דבר ולא נכתוב קרא פתע אי כתב קרא פתאום [39] דמשמע שוגג ומשמע מזיד ומשמע אונס ה"א [40] כי מייתי קרבן בשוגג מידי דהוי אתורה כולה אבל אונס ומזיד אימא לא כתב רחמנא פתע דשוגג הוא לגלויי עליה דפתאום דאונס [41]ומזיד הוא דאפי' הכי חייב רחמנא: [42] שבועת העדות: מנלן דת"ר [43]בבולן נאמר ונעלם כאן לא נאמר ונעלם [44]לחייב על [45] (השוגג במזיד): מנלן [46]לקח [47]תחטא תחטא משבועת העדות: חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה: קתני הבא על השפחה ביאות הרבה מנלן דת"ר וכפר עליו הכהן באיל האשם [48] על חטאתו אשר חטא מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה [49] [50](באיל האשם) ונסלח לו מחטאתו אשר חטא ונלמוד קל וחומר מה אשם תלוי שבועת העדות שבועת הפקדון שבועת הבא על השפחה שאין אשם תלוי אלא על עבירה אחת אינו דין שיביא על כולן אשם אחד ת"ש מיני רבי חנינא טרנאה מר' יוחנן [51] הבא על חמש שפחות חרופות בהעלם אחת אחת [52] מאי שנא מחמש העלמות בשפחה אחת ש"ל [53] או אינו חייב אלא אחת אמר ליה חייב [54]על כל אחת ואחת [55] מאי שנא מחמש העלמות בשפחה אחת ש"ל [56] אין שפחה אחת גופין מוחלקין ה' שפחות גופין מוחלקין ומנלן דגבי [57] שפחה גופין מוחלקין אמר ליה לאו אמרת גבי עריות [58]ואשה [59]לחלק על כל אשה ואשה גבי שפחה נמי כתיב [60]אשר ישכב את אשה שכבת זרע והיא

תוספות (ויקרא ד"ה העם. שתנו עולות הבאה ושלמים הבאה שבמקדש דמם לזריקה על כל אחד משתיהן: **ואין** הואה בלא בבייה. לכאורה גר שבא נומן סיה לתמניר נרין שבועה: **ת"ל** כבם בגר. לא דמי למה חילקת בלא מפרשי משום דקרבן שלמים בקבלים אבל גר מביא קרבן לחתיכה ונקבלים: **בישראל** בי"ם. דנפישה בעלמא ממיל ביה ולא שמיתה: **הלכה** בי"ש. דתמר גר ועבד ואמה התושבים עושין מלאכה לעלמן כהול חיקה לעלמן ולא בחול ולא בשבת.

עין משפט
נר מצוה

יא א מיי' פ"ג מהל' שחיטה הלכה ט"ו:
יב ב מיי' פ"ד מהל' מעשה הקרבנות הלכה ב ופפ"ו הלכה ג:
יג ג מיי' [פ"ב] מהל' פ"י הלכה ו (פ"ב מהל' שגגת הל' יד טוש"ע י"ד סימן רם סעיף ח):
יד ד מיי' פ"ט מהל' שגגות הלכה ה:
טו ה מיי' פ"י שם הלכה ה:
טז ו מיי' שם פ"ט הל"ה:
יז ז מיי' פ"ו מהלכות מחוסרי הלכה יב:
יח ח מיי' שם הלי ג:
יט ט מיי' פ"ב מהל' שגגות הלכה יב:
כ י מיי' פ"ט מהלכות שגגות הלכה ו:
כא כ מיי' שם הלי ה:
כב ל מיי' שם פ"ה הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וכי יגור אתכם גר או אשר בתוככם לדרתיכם ועשה אשה ריח ניחוח לה' כאשר תעשו כן יעשה:
2. החקל חקה אחת לכם ולגר הגר חקת עולם לדרתיכם כמוכם כגר יהיה לפני ה':
3. והקריבו והכהן את המזבח וקלב את ראשו והקטיר המזבחה הנתיצה דמו על קיר המזבח:
4. ואם מן העוף עלה קרבנו לה' והקריב מן העופות או מן בני היונה את קרבנו:
5. כי מלים היו כל העם היוצאים וכל העם הילדים במדבר בדרך בצאתכם ממצרים לא מלו:
6. ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואמר לך בדמיך חיי ואמר לך בדמיך חיי:
7. וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עלות ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים:
8. ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה:
9. וכפר עליו הכהן באיל האשם לפני ה' על חטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו:
10. וכי ימות מת עליו בפתע פתאם ונטמא ראש נזרו וגלח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו:
11. ואם בקנאה בלא איבה הדפו או השליך עליו בל כלי בלא צדיה:
12. ויאמר ה' פתאם אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד ויצאו שלשתם:
13. ערום ראה רעה ונסתר ופתאים עברו וענשו:
14. פתי יאמין לכל דבר ערום יבין לאשתו:
15. ואיש כי ישכב את אשתו שכבת זרע והוא שפחה נגרעת לאיש תפדה לא נתנה או נפדתה או חפשה לא נתן לה כלקח הזנוה לא יומתו כי לא חפשה:

שיטה מקובצת

ב) כנס. עי' תוס' נמנות (לף כב ע"ב): ג) תיבות לדבר אחר נמחק: ד) דמים פ"י אי מה אבותיכם בדם עולה וכו' אף אתם עולה ושלמים אף הם בר"ל אי עולה ושלמים מה אבותיכם בדמים אף אתם בדמים: ה) עי' בתוספות: ו) בחול אי אתה בא אלא בא בשבת: ז) האשם לפני ה': ח) מדאמר מיירי בזכר: ט) מלאכה בשבת: י) מנ"ל דת"ר וכי חייב רחמנה נמנה: יא) משה ואל אהרן תניא: יב) אתם אונס ומזיד כדאמר: יג) מתאום אף על גב דמשמע שן ב) עי' בתוספות: יד) על המזיד בשוגג: טו) האשם לפני ה' על: טז) הרבה נשלח חיבות באיל האשם נמחק: יז) הבא על חמש שפחות חיבות בשפחה אחת ש"ל: יח) על המזיד בשוגג: יט) בזכר ונקבה: כ) שפחה אחת גופין מוחלקין אמר ליה לאו: כא) אשה לשון נקבה: כב) ואשה גבי שפחה נמי כתיב: כג) אשר ישכב את אשה שכבת זרע והיא